

CATALUNYA SOCIAL

Any XI. Núm. 533

Un any, 12 ptes. — Núm. solt, 25 cts.

10 octubre 1931

**PUBLICACIÓ
SETMANAL**

**REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
DURAN I BAS, 11-BARCELONA**

TELÈF. 17603

Encara hi ha esperança

La trista realitat ens ha fet dibuixar tot sovint notes carregades de tinta. No n'hi ha per a menys. L'acció antisocial ha començat a casa nostra amb una empenta tan gran, que qualsevol observador no podia menys de sentir-se pessimista. I encara no tant per l'empenta en si mateixa com per la manca de resistències organitzades per a deturar-la.

De totes maneres, en mig de totes les negrors del moment, mai no hem perdut la fe en la nostra societat. Sabem que aquesta porta un llevat cristià fondíssim, que està amarada de sentiment i de doctrina i de costum profundament catòlics, i sempre hem cregut que un dia o altre, quan el fum de la passió deixaria d'enterbolir els cervells més serens, esclataria amb abundor novament la saba racial, que fecunda i nodreix tot l'arbre de la nostra secular civilització.

I en aquest sentit, la nota electoral de diumenge passat pot resultar un pas ben falaguer i esperançador. A Barcelona ha obtingut el primer lloc un partit que sempre ha estat profundament conservador i darrerament ha fet molta manifestació d'acatament a la doctrina catòlica i als principis racials de la nostra civilització. En canvi, els agrupaments esquerrans — abstenint-se uns per por de la desfeta, que té en ells caràcters tràgics, lluint els altres sense cap mena d'ideologia comuna — han restat profundament abatuts i derrotats. És veritat que les eleccions en elles mateixes tenien poca importància respecte a l'actuació de les forces polítiques. Però constituïen un termòmetre que havia d'indicar els graus de reacció que hi havia en el cos social i en aquest sentit sí que ho han resultat d'importants i esperançadores les eleccions indicades.

I no es digui que l'abstenció electoral ha estat la seva característica, perquè, sumant tots els vots emesos — i tractant-se de què cada elector només podia votar un nom, cal sumar vots per electors — resulta que poques vegades (excepte en el cas de folia de les eleccions del 28 de juny passat) el cos electoral de Barcelona ha votat tan nodridament com ara.

Cal tenir en compte així mateix que són molts

encara els ciutadans que es trobaven absents de la ciutat el dia 4 d'octubre, ja que, encara que la temporada estiuenca havia acabat, la bonesa del temps i els esplèndids dies tardorals amb què ens regala el present octubre, allunyen a molts de ciutat, restant així un nombre important de vots a les urnes.

Nosaltres no som polítics de partit. Però ens interessen les eleccions com a senyal de la reacció i del vivificament que suposen en el cos electoral i com a índex dels resultats que es poden obtenir en el futur si tots els elements conservadors — en el sentit social del mot — de la nostra societat bàsicament cristiana arriben a tenir una visió clara del moment del món i de Catalunya i acomoden la conducta llur a dita visió.

Ja ha estat palesament demostrat tot el que poden donar de si certs extremismes en els quals inconscientment han caigut molts dels amics catòlics i tot. Ja ha estat ben clara la demostració de com, per damunt la materialitat dels partits polítics, cal servir un criteri alt i orientat cap al futur, sense que ens enterboleixin la vista les petites misèries i fins les minses necessitats del present. Cada partit en el seu lloc, evidentment. Però quan ferllen les bases substancials de la societat; quan la crisi és densa i pesada en el món econòmic i en el món espiritual, cal deixar de banda petiteses i misèries personals i de partit per arribar a coincidències que ens allunyin dels perills que tan de prop hem vist i que estem travessant ara mateix.

El poble català es caracteritza per aquell seny racial que de cap manera no pot perdre si vol servir-se així, català. I que aquest seny segueix encara orientant i essent el patrimoni més preat del nostre poble, cap incident pot demostrar-nos-ho millor que aquest episodi electoral del diumenge 4 d'octubre, ben sortós per a tots.

Hem donat el primer pas, un pas molt accentuat en el camí de la reacció de salut. Que Déu i el nostre seny continuïn guiant-nos per tal que els passos es repeteixin fins arribar a allunyar de casa nostra el perill de la desfeta social que hem vist tan de prop i les conseqüències del qual seguim veient encara.

A grans mals grans remeis

PER O. ARNALOT

No ens ho semblava que la nostra pàtria fos una bassa d'oli. És clar que ben mirat no hi faltaven vents i nuvolades i alguna que altra onada que movien la nostra barca o la nostra vida amb aquell moviment irregular que un hom no sap si serà cap a la dreta o cap a l'esquerra o cap a davant o cap a darrera, i que per la seva imprecisió ens pertorba el cervell i ens mareja i ens regira el paidor; ara, però, tot vist de lluny sembla no res, allò no era sinó gronxar-se en un bressol per millor adormir-se. Ara, ara sí que va de debò; ara sí que hem arribat al tràngol fort del golf malèfic i de més a més veiem castells de núvols espadors, i trombes i remolins que es veuen venir de lluny i que, si ens agafen de ple, sols Déu sap el que pot passar. I això fa que, homes de poca fe com som, ens sembla que a cada punt ens hem d'ofegar.

I és cosa llastimosa constatar que mal que patim i mal que ens donem són dos mals i fins i tot més gros mal el que ens donen que el que patim.

I ja comencem de bon matí a exaltar la nostra imaginació amb la lectura del diari, què dic del diari!, dels diaris. Què diuen de les regions de Ponent; què del Nord i del Sur; què de vagues i sabotatges, i de les Constituents i de l'Estatut i de l'Església; què de la lliura esterlina; on hi ha hagut trets i morts i ferits... El sotrac es renova a cada diari que cau a les nostres mans i una desgràcia llegida dues vegades sembla dues desgràcies.

Vénen llavors els comentaris *ad intra*: això com acabarà; què passarà demà, ja que en tants pocs dies han passat tantes coses; ai, de la fe i dels bons costums del poble que estimo! ai, del patrimoni i dels diners, pocs o molts que tinc! ai, del fills quan seran grans!

Així me'n vaig a la feina, ben preparat, a fe. I em trobo, cosa natural, que al meu cap no hi caben altres idees que les que de bon matí hi he ficat. I com que una cosa així passa amb els companys, comença llavors una pluja de comentaris *ad extra* on cadascú diu la seva i llavors o amb la contradicció de la disputa el fetge es regira, o amb les temors dels pessimistes el cor es pertorba i sempre i en tot cas la feina es retrassa i es fa mal feta.

Sort que a les dues dinarem tranquils! Tranquils he dit! Com hi pot haver tranquil·litat a casa si damunt l'escalfa-panxes tinc un aparell que té una cosa que sembla un para-sol i tocant una palanqueta comença a moure una bullanga horrorosa que surt d'uns violins que sonen com contrabaixos i d'unes veuetes que sonen com veuasses i, després de quatre bromes, que si no són pesades són suades, em torna a parlar de les coses del dia i fins m'engega un discurs tot sencer, ple de blasfèmies o de poca-soltes. I el vespre hi tornarem, si al diable li dona la gana.

Certament que a la tarda tinc dues hores lliures per a les meves coses. Com les gastaré per a equilibrar els nervis i escampar la boira? En mala hora vaig tenir l'idea de dedicar-les a la lectura de novel·les. Jo em pensava que, ficant al cap un altre món ideal, tot jo vibraria en un altre sentit i aquest clau, com si diguéssim, em servirà per arrancar l'altre clau,

o bé que aquesta fatiga em descansaria de l'altra fatiga. I em passava tot al revés. Ans, si un clau em feia una nafra, dos me'n feien dues; que les dues fatigues no es compensaven pas, sinó que es juxtaposaven i es sumaven una a l'altra i entre les impressions que em deixava el món real i les del món imaginari, jo, que tinc un cor com el d'un pardalet i uns nervis tendres com primes de violí, arribava a la nit trasbalsat i remogut i un cop colgat al llit em trobava traspasat dels braços d'una excitació malaltissa a la falda de l'insomni malèfic.

***

Ara va de debò que estic en camí de curar-me. Feta la dissecció del meu esperit amb el tall esmolat de la meua reflexió, m'he diagnosticat el mal i m'he imposat un tractament curatiu o, més ben dit, una norma higiènica per a prevenir-me del contagi.

De bon matí, és quan totes les idees negres s'agombolen en el meu cervell. Molt bé. Això no ho puc evitar. Jo, però, m'acostumaré a veure Déu més enllà de totes les negrors, pensaré que no cau una fulla de l'arbre sense la seva divina permissió, m'oferiré com un jornalera a treballar al seu servei i, si més li plau, com una víctima, no cercant en el treball la meua glòria, sinó la seva, o sigui que en tot i pertot es faci la seva suprema voluntat. Això em servirà de sedant i m'acostumarà a veure en tots els esdeveniments el carril que els posa la paternal providència de Déu.

Quan tornaré de missa trobaré el diari a la porteria de casa i me'l pujaré al pis. Un cop d'ull només. Els epígrafs que solen dur els diaris faciliten extraordinàriament aquesta tasca. Valdria més no llegir res i no saber res? Jo no diré que això no pogués ésser convenient per un malalt; un home en bon estat de salut pot informar-se a l'engròs del que passa. No em desagrada el que fa un amic meu que només llegeix el diari per sobre, dia per altre. De totes maneres cal fer-hi pocs comentaris mentals.

Després, a la feina. No hi ha res que desencaparrí tant com la feina. El meu treball ordinari, més que ordenat pel meu principal, és ordenat per Déu. Déu és el meu amo i té d'ésser servit, i ara per ara, en la batalla que s'està lliurant entre Déu i el diable aquella feina és el meu lloc, encara que sembli ben aliena al plet que es ventila. Les preocupacions referents a la cosa pública que m'assalten les substituiré per les ocupacions regulars i reposades de la meua feina.

Què faré de les novel·les que tinc a la llibreria i de les dues hores que destinava a llur lectura? De primer antuvi serà oportuna una esporgada, de la qual en sortirà un feix per a fer una foguerada el dia de la festa del llibre. No diré que d'aquest ram literari no guardi encara alguna cosa que em pugui distreure un dia de festa. Amb aquesta operació quirúrgica quedaran a la llibreria uns buits que s'hauran d'omplir. Ja tinc pensat amb què: amb uns llibres que ara no diré quins perquè ho deixaré, si Déu em dona vida, per a la setmana entrant o l'altra.

I de l'aparell de ràdio què en faré? Si me'l trec

de casa anirà a fer mal a una altra banda. Si el faig estelles... no sé si està prou bé això de reduir al no res una cosa que un dia o altre pot ésser útil, perquè s'hi poden sentir sermons, assemblees de Montserrat, obres d'art incomparables i fins i tot la veu del Sant Pare. Ara com ara miraré si en sé fer un ús moderat i profitós, excloent mítings, música de baixa estofa i bromades de color verdós. Caldrà fer una tria. Ja em donarà feina això, però vull provar si trobo una manera decent de conservar la vida de l'aparell

per un dia que em convingui. Massa tinc por que no ho sabré fer, potser per culpa meua més que per cap altra causa. Llavors el desmonto i el poso entre els mals endrèços. *Actum est.* Jo no sé quina mena de benignitat em priva de donar al criminal aparell irreligiós, comunista, indecent i pertorbador la sentència crua que es mereix.

Ara com ara us diré que ja porto uns dies de prova amb resultats excel·lents que desitjo divulgar entre els mortals que es trobin en el meu cas.

Amics de la Bíblia

Ens és grat, a la tornada de l'octubre, comunicar-nos altra vegada amb les persones totes que sentin un desig d'aprofundir els seus coneixements bíblics, o bé, almenys, d'introduir-se amb un guiatge més segur en el sentit i el valer dels textos sagrats.

Un any més de les activitats d'AMICS DE LA BÍBLIA vol dir un conjunt de dificultats superades i per tal el poder oferir una garantia més pel camí de l'encert i dels treballs en pro de la difusió i extensió dels coneixements bíblics.

L'obra primicera del Sant Evangeli necessàriament havia de completar-se amb l'obra d'Amics de la Bíblia. L'una, prepara els textos sagrats per a difondre'ls mitjançant el llibre. AMICS DE LA BÍBLIA cerquen difondre els llibres preparats i el seu coneixement, mitjançant les lliçons i cursos de matèries i lingüística bíbliques.

L'experiència fins avui adquirida ens mou a continuar els nostres esforços en tots sentits, i a donar-los cada vegada més un caràcter i un valor real.

No tindrem sols present la Bíblia en sí, amb tot el seu valor intrínsec i el seu mateix ésser, sinó que ens mouen també l'hora present.

Convé que l'idiotisme de molts elements, activats pel Satanàs en aquests temps entre nosaltres, no puguin convertir-se en allau desoladora. Convé apuntalar la fe i les costums individuals i socials per a no rodolar plegats vers l'abisme.

Per tant, cercarem esforçar-nos i concretar-nos. I molt particularment l'acoblar esforços del major nombre d'elements.

Amics de la Bíblia cerquen moure's en un àmbit ben extens, si bé concret. Així podeu convidar molt predilectament als Reverends Sacerdots a tots els seus cursos i conferències, fent que les tals lliçons resultin útils als coneixements generalment posseïts. Però es posa atenció a que siguin també d'una màxima utilitat a tota condició de persones desitjoses de millorar els seus coneixements en ordre a la fe i als costums, així com en ordre als fonaments històrics, cooperació humana i, de manera especial, a l'element diví, que informa la Bíblia i el Cristianisme, i que ha d'informar també els actes nostres per tal d'assolir la salvació.

Si avui hi ha un nucli de joventuts que cerca acoblar-se a la llum d'un ideal, ja pel desig d'acció social, o bé en les congregacions i associacions de fi pietós; si hi ha un nombre creixent de Reverends Sacerdots Amics dels Joves i molt particularment Sacerdots i persones seculars promovedores dels Exercicis espirituals; si comptem amb tota una or-

ganització catequística en què col·laboren per igual els sacerdots i l'element secular d'ambdós sexes, a tots ells s'adrecen AMICS DE LA BÍBLIA desitjosos de col·laborar amb ells, seleccionant l'òptima llavor que ha d'ésser sembrada abundosa pels camps del Senyor. Que no ens avanci ni ens sorprengui el malvat sembrador.

Col·laborem tots plegats. El Senyor bé prou col·laborarà, i veurem aleshores el camp presentar les messes goixades i carregades de l'eucarístic forment.

No defallim, sinó remembrem aquell parlar: "Ells plorosos, anaven sembrant llur sembra; però en retornar saltaren de goig carregats amb llur garbes". I mai no és feixugosa càrrega la collita del bé de Déu.

LLIÇONS I CURSOS "AMICS DE LA BÍBLIA" 1931-1932

Lliçó pública

17 d'octubre: *Els Psalms*. Lliçó pública sobre els Psalms, il·lustrada amb nombroses i adients projeccions, de set a vuit del vespre a *Biblioteca Balmes*, Duran i Bas, 11. A càrrec del Dr. Josep Casanellas, Prev.

Cursos

20 d'octubre: *Primera lliçó d'hebreu*. Curs d'octubre a juny, dues lliçons setmanals.

24 d'octubre: *Primera lliçó bíblica*. Històries d'He·lí, Samuel, Saul, Jonatan i David. Psalms davídics. Una lliçó cada dissabte.

Notes: Lliçons i cursos, de set a vuit del vespre. Van a càrrec del Dr. Josep Casanellas, Prev. Es donaran totes a *Biblioteca Balmes*, Duran i Bas, 11. La matrícula com en anys anteriors. Ajudant Déu, s'anunciaran oportunament les lliçons públiques i el curset de primavera.

OBRA INTERESSANTÍSSIMA

L'ànima de Santa Teresa de Jesús Infant

pel

P. Ignasi Casanovas, S. J.

Foment de Pietat

Els màrtirs de la Setmana Tràgica

PER R. RUCABADO

Vos testes mei, dicit Dominus.
 "Sou els meus testimonis, diu
 el Senyor."

Isaïas, 43, 10, 12.

És de justícia, és d'urgència, que apressant-se els sectaris i anarquistes a honorar la memòria de Ferrer Guàrdia, l'ombrívol cabdill del sagnant moti anticlerical de 1909, els quals fins porten flors al lloc on fou justament afusellat, repetint sense saber-ho el cas que ens descriu Suetoni de les gents que portaven flors damunt la tomba de Neró, el monstre cruel que incendià Roma, féu matar la pròpia mare i fou la vergonya del gènere humà (1); és de justícia, dic, que ens recordem nosaltres d'aquells que tenen molt millor dret a l'homenatge, veneració i condol de Barcelona, els tres sacerdots que moriren per la violència, víctimes de les turbes que els immolaren en odi a la religió. Oportú és que cultivem el seu record, i no un moment, sinó que comencem ara a servir el seu nom en la memòria i en el cor del poble, perquè prou se'n necessiten d'advocats i d'amics en el cel, i ningú com aquells que entremig nostre en l'espai i en el temps han donat la sang per Jesucrist, morts pels enemics de Déu i de l'ordre cristià, pot mirar amb simpatia tanta la nostra petició fervorosa per a que vegem allunyar-se la tempesta que plana sobre els nostres caps, i enretirar-se les aigües sectàries que submergeixen el sòl de la pàtria.

Siguin presents des d'ara a la nostra memòria els noms, massa oblidats tal volta, del P. Ramon M.ª Usó, del Revd. P. Ramon Riu, i del Germà Lycarion, màrtirs de la Setmana Tràgica de Barcelona, morts per Crist el 27 de juliol de 1909, i puguem veure un dia començada a instruir la causa canònica dels servents de Déu que per odi a la religió han perdut la vida. Aquest seria el procés de la Setmana Tràgica verament interessant, perquè seria el fruit i l'eficàcia transcendental d'aquella setmana amarga i destructora. Certament que els tres que avui remembrem no foren les úniques víctimes. Qui podria comptar-les totes? Alguns polítics actuals han volgut cobrir amb un vel de disculpa els fets vandàlics de l'últim maig i els seus precedents de Barcelona, on, segon ells, el poble es portà amb benignitat (?) perquè els revolucionaris *es limitaren* a incendiar les cases religioses, invitant a abandonar-les els seus astorats moradors, les vides dels quals foren respectades. Aquells polítics i els periodistes aliats que pretenen decorar els incendiaris amb una certa aurèola de *cavallerescos* (?), obliden que a Barcelona l'any 1909 les turbes portaven revòlvers, i que aquests revòlvers — precursors *tècnics* de la pistola d'avui — foren a raig fet disparats, devent-se a mercè i miracle de Déu i no pas a generositat dels tiradors, que les víctimes no fossin a centenars. El senyor Sangro i Ros de Olano, en la ressenya que figura en el seu documentadíssim llibre *La sombra de Ferrer* (2) alludeix a més dels tres protagonistes del present article, a dues religioses del convent de la

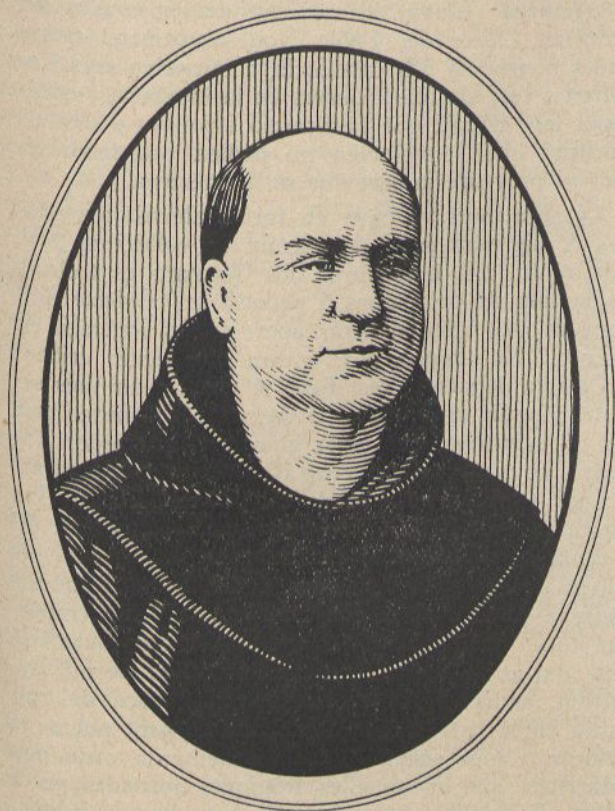
Divina Pastora, mortes per les turbes, i d'eclesiàstics ferits esmenta el Germà Anacleto Joan Mir, de les Escoles Cristianes, al carrer de Fenollar, el Missioner Pere Berges, al carrer Major de Gràcia, el P. Magí Ferran, a la Travessera [suposem que es refereix al P. Ferrant, Missioner del Sagrat Cor de Maria, ferit per les turbes en pretendre salvar de l'incendi les Escoles del seu institut (3)], el Germà Simon entre Masnou i Premià, afegint a la llista de víctimes *de la dreta* dues pobres dones Maria Roig i Maria Benet, mortes, tres nens de cinc, dotze i set anys. els noms dels quals indica com a morts pels revolucionaris, els obrers catòlics Francesc Barceló, Ignasi Cortès i Miquel Heras, del Patronat de Sant Josep, ferits, Mercè Querol, i vint-i-quatre nois i noies ferits també per la multitud amotinada, els noms dels quals figuren al llibre referit.

No; l'afirmació que els revolucionaris de 1909 respectaven les vides, la llegenda dels incendiaris *cavallerescos*, és el més revoltant dels sofismes. L'incendi d'una casa i l'expulsió dels seus moradors, no és per ventura un atemptat personal contra aquests, encara que materialment no se'ls agredeixi? I tants com foren de debò agredits, a trets d'arma de foc i altres violències! (4). Llançar de casa seva, arrencar del seu pacífic redós sobretot a pobres dones, velles, malaltes, persones delicades, pobres noies, novícies o recluses, llançades al carrer, obligades a pidolar asil de casa en casa, obtenint negatives, sense sopluig, entremig d'amenaques i d'insults, i sovint barrejades amb les mateixes turbes que les escometien fins a la crueltat més repugnant (a recordar aquella tristament famosa *Gallinaire de Gràcia*, en la qual pensà sens dubte En Maragall en l'*Oda nova a Barcelona*:)

*I surt la marmanyera endiablada
 que empaita la monja i li crema el convent.*

¿no era aquesta forma de persecució, que aparenta perdonar la vida per a torturar i perllongar els sofriments, una manera de causar víctimes morals, que tard o d'hora sucumbirien? Exemple de les fatals conseqüències d'aquell terrible traumatisme moral és el cas de Mossèn Jaume Oliveras, vicari de l'assassinat Dr. Riu, Rector del Poble Nou, que arrossegà una vida de cardíac fins a acabar-se-li el calvari vint anys després, anys de sofriments i malaltia, petjada i segell dels dies tràgics de juliol de 1909. Tampoc no hem d'oblidar, desmentint els benignes interpretadors de la Setmana Tràgica, i dels recents vandalismes de Madrid, Andalusia i Llevant, que totes les famílies que hostatjaren religiosos visqueren sota l'amenaça de represàlies i que moltes cases hospitalàries es veïeren en la necessitat de treure altra vegada els eclesiàstics i monges refugiats, sota amenaça d'assalt o d'incendi. Aquesta odiosa forma de persecució s'ha donat en els fets de Màlaga, on el senyor Bisbe, després d'ésser-li incendiat el palau, cercà debades asil en cases amigues, car aquestes cases foren objecte de

El P. RAMON M.ª USÓ

Superior dels Franciscans del Camp d'En Galvany
mort a trets per les turbes anticlericals el 27 juliol 1909

El Germà LYCARION, marista

Director de les Escoles del Patronat Obrer del Poble Nou
mort a trets per les turbes anticlericals el 27 juliol 1909

El Rvnd. Dr. RAMON RIU I CERIOLA, Prev.

Rector de la Parròquia de Santa Maria del Poble Nou
mort per asfíxia en l'incendi de l'església i la rectoria,
i profanat després el seu cadàver per les turbes
els dies 27 i 28 juliol 1909

noves amenaces, fins al punt que el prelat hagué de retirar-se de la ciutat diocesana i cercar refugi a Gibraltar. Cosa parella ha succeït als veïns d'Oriola que donaren acolliment als PP. Jesuïtes expulsats de la Residència. La tesi revolucionària del *respectar les vides*, exigeix, segons es veu, que els eclesiàstics perseguits no puguin aixoplugar-se enlloc, i hagin d'anar errants pels carrers i pels camps, sense menjar, ni teulada, sense una porta amiga, obligats, per tant, a perdre per la fam, la fadiga o la intempèrie, la vida que la pistola o el ganivet han perdonat.

I què direm de les víctimes tan nombroses que els vandalismes causaren a les famílies? Ànimes delicades, cors tendres, poncelles, pobres avis, als quals el trasbals terrible, l'esgarriós espectacle dels incendis i profanacions sobtà i entristí fins a dur-los al sepulcre! De les nostres coneixences personals esmentarem el cas de la joveneta S. que emmalaltí fins a morir de pena mesos després, en veure que de l'església parroquial de Sant Cugat mans barbres i blasfemes treien a fora i profanaven una imatge de la Mare de Déu que era el centre de la seva devoció preferida. Altra noia de la família R. perdé la salut, i temps després morí, sotraguejada per l'escena del saqueig del pis on vivia, prop de Santa Madrona, saqueig que fou la sanció, segons semblà, d'ésser aquells bons ciutadans uns dels majors benefactors dels pobres i persones influents de la parròquia. Quantes i quantes vides malmeses i truncades, sacrificades indirectament quan no directa per la fúria salvatge dels enemics de Déu!

* * *

El dimarts 27 de juliol de 1909 fou un dels dies més negres de la història contemporània. Aquell dia es decantà i desbocà pel cantó anticlerical en la faïso més barbre, repugnant i mortífera, una protesta que en els seus començos havia estat fins popular i simpàtica, el sentiment contra l'embarc de reservistes per a la guerra del Marroc. Però vet aquí que essent el moviment protestatari, de caràcter polític i antimilitarista, no foren pas els edificis del govern ni les casernes els incendiats. Desvetllada, segons deien, la ira del poble contra els rics, els explotadors i els accionistes de les mines del Rif, no foren pas els palaus particulars, hotels, torres i casinos distingits el blanc de la destrucció, sinó les parròquies, els convents, escoles i asils per a fills d'obriers, fins humils capelletes com la de Marcús, esglesietes modestes com les de Pequín i Sant Joan d'Horta.

Un dels primers atacs de les turbes desenfrenades es produí aquell matí a les Escoles que els Germans Maristes regentaven pertanyents al Patronat Obrer del Poble Nou, i la víctima primera va ésser el Germà Lycarion, director d'aquelles. Curiós de saber, donat el caràcter internacionalista del procés Ferrer, i la constant dèria *europèizant* dels sectaris, que el professor religiós la sang del qual fou vesada primer, procedia del cor mateix d'Europa, de la lliure Suïssa. Era un educador de tremp, format i entrenat als millors establiments docents d'aquella República, i reunia les condicions de pedagog distingit i home de caràcter, havent-li un eminent mestre suïç dedicat, després de la seva mort, un sentit poema de record i homenatge. Abans de director d'allí, ho havia estat de les Graduades Nacionals

d'Arceniega (Alava). Encarregat de les escoles del Patronat Obrer del Poble Nou, al principi reservades només als fills dels socis, a iniciativa seva s'obriren a tots els fills d'obriers de la barriada, i aconseguí tant d'èxit, que l'estimació i proves d'afecte i gratitud que l'envoltaven no podien pas fer-li témer ni preveure la sort que se li esperava.

La seva mort va ésser en forma alevosa i a traïció. A mig matí passà per davant del col·legi un grup vociferant. Ell, amb altres dos Germans es trobava en la sala de professors, i penetrà un subjecte desconegut qui, amb maneres aparentment amicals, els digué: "No tinguin por, encara que sentin cridar; no els ha de passar res. Però si volen estar més segurs, vinguin amb mi." Els Germans li donaren crèdit, el seguiren, i en ésser al carrer, el traïdor s'apartà, bo i avisant un grup d'assassins ja preparat: "Aquí els teniu; no queda ningú més. Foc!" Una descàrrega va seguir l'odiosa delació del Judas. El Germà Lycarion va caure travessat de bales, i els altres dos companys caigueren també, però aquests gairebé sense ferides. Els camillers se'ls van emportar tots, fent passar per morts els dos Germans, que així es salvaren d'una mort certa. El Germà Lycarion, pedagog provadíssim, deixà record de gratitud en la barriada, on tants fills de gent pobra va educar, i més encara dins la benemèrita orde dels Maristes, que en aquelles tràgiques jornades perdé ultra d'aquell eminent mestre, nombrosos edificis entre els quals el gran col·legi de Sant Andreu, la devastació del qual fou una de les monjoies de la fúria anticlerical preferent contra l'educació popular cristiana.

* * *

A la mateixa hora i a distància curta de l'indret on ocorregué el sagnant fet anterior, començava la tragèdia de l'Església Parroquial de Santa Maria del Poble Nou, que costà la vida al seu pastor, el Rvnd. Dr. Ramon Riu, i estigué a punt de costar la del seu fidel vicari Mossèn Jaume Oliveres. El Dr. Ramon Riu i Ceriola tenia 63 anys; havia nascut a Santa Coloma de Farnès l'any 1846. Fou ordenat en 1872, exercí de vicari a les parròquies de Santa Maria de les Corts i de Sant Pau; fou rector a Hostafrancs i a Sant Joan de Gràcia, rector més tard de Santa Coloma de Marata, essent des de 1897 o sigui feia dotze anys pàrroco del Poble Nou. Home de gran bonnat, afavorí llargament els seus feligresos, socorrent, amb predilecció, les famílies obres, i és ferma convicció d'aquella parròquia que eren forasters i no pas gent del Poble Nou els qui cometeren els vandàlics fets i es desfogaren barbrement contra el cadàver del venerable rector.

Havien pegat foc als edificis del Patronat Obrer, la Biblioteca de l'Econòmica d'Amics del País i la Residència dels Maristes, i els amotinats s'atansaren a la Casa Rectoral, proferint amenaces. El rector veient l'aspecte i propòsit de les turbes, féu marxar tots els seus familiars, i es refugià amb el seu vicari al soterrani, mentre envaiïen els revolucionaris l'església i la rectoria. El martiri moral que allí dins l'amagatall sofriren els dos refugiats no és per a explicar. Damunt el sostre que els cobria esclataven les fúries de l'incendi, el saqueig i robatori, tot això unit amb els crits i blasfèmies dels perseguidors que sabent que eren dins l'edifici els cercaven pertot

arreu. Per alguna obertura endevinaren el recés i començaren a engegar els revòlvers i tirar pedres dins la cava. El soterrani s'omplí de fum, i començà l'agonia del pobre senyor rector, afegint-se a la seva edat i malaltia, l'espant i l'asfíxia. Després de llargues hores d'angoixa, a les sis de la tarda va finir el Dr. Riu en braços del Rvnd. Oliveras, havent-se confessat i absolt l'un a l'altre, "tenyint la sang innocent del rector el sòl de la seva pròpia església", segons la frase memorial que el Bisbe auxiliar de Barcelona Dr. Cortès li dedicà. Sis hores encara va estar presoner amb el cadàver del seu amic, el Rvnd. Oliveras: a mitja nit, per fi, aprofitant una estona de calma, pogué fer-se escàpol, però ja ferit del cor per tota la seva vida. L'endemà al matí l'entrada del soterrani va ésser descoberta pels revolucionaris, i el cos del Dr. Riu va ésser tret a fora, arrossegat pel pati, i fou objecte de les profanacions, irreverències i fins mutilacions les més esgarrioses. Déu permeté que no quedés sense càstig immediat i exemplar un dels profanadors, que gosà obrir i posar un cigarro a la boca del difunt. Poca estona després la bala d'un guàrdia civil li entrava a la boca i el deixava mort a l'acte (5).

La brevíssima necrologia d'aquell rector que donà la vida per Crist després de dotze anys de ministeri pastoral i exercici de la caritat en una barriada obrera, no pot acabar sinó reiterant l'anhel expressat en el seu Recordatori de funerals: que serveixi de víctima propiciatòria per a desgreujar la Divina Justícia de prevaricacions tantes.

* * *

La tarda d'aquell mateix dia fatídic, l'oposat extrem de la ciutat, Sant Gervasi, fou teatre d'una altra cruel tragèdia. Les turbes amenaçaven, no pas els casals rics del barri aristocràtic, sinó la humil tenència de Sant Magí, sufragània de la Bonanova, i la residència anexa dels PP. Franciscans que allí tenien l'església en construcció de Sant Antoni, al carrer de Santaló, cantonada Fortuny (avui Calaf). Avisat del perill el P. Superior, Fra Ramon M.ª Usó, va fer sortir per grups els religiosos més joves, anant tots d'hàbit per no tenir cap d'ells vestit de paisà, i ell l'últim de tots en companyia del P. Bragulat. Eren les quatre, i en tombar la cantonada, els sortiren al pas, eixint de les obres del Mercat d'En Galvany en construcció, un grup d'individus proferint blasfèmies i escometent a trets els dos frares. Una versió assegura que disparà d'una manera més visible i d'a la vora, un minyó jove. El P. Bragulat oí el frec d'una bala, però el pobre P. Usó es sentí de seguida foradat del cos, adonant-se de la sang que li tacava l'hàbit. Trencaren pel carrer avui de Calaf i el P. Usó, defallit, no pogué continuar. S'atansaven novament els assassins, i el P. Bragulat es carregà a coll el seu germà ferit, essent així i tot perseguit pels incendiàries, que no paraven de disparar. Amb penes i treballs pogué ficar-se en una casa pròxima, de veïns addictes, i els perseguidors exigien dels vianants saber on havien entrat, essent despistats per una bona dona també addicta. La llar caritativa de terciaris franciscans que estatjà el P. Usó mortalment ferit, guarda encara per privilegi l'hàbit i el cordó del màrtir. Un metge fou cridat, i diagnosticà l'estat gravíssim. Portat per

l'ambulància a la clínica del Dr. Joaquim de Riba, morí a les cinc de la matinada següent, després de tretze hores d'horribles dolors, soferts amb serenitat cristiana, perdonant de tot cor els seus assassins, dels quals deia que més dignes de llàstima eren que no pas ell (6).

El P. Ramon M.ª Usó era home de gran cultura i de tracte amabilíssim. Nascut a Villarreal (Castelló) tenia 48 anys, havent estat Ministre Provincial i Custodi President de l'Orde a Barcelona. Ell impulsà aquell fogar de caritat franciscana que és el convent del carrer de Calaf, i que avui encara, grat sia a Déu, renascut de les cendres, escampa en els barris obrers del Camp d'En Galvany amb el pa de Sant Antoni la pau del Sant d'Assís.

* * *

I ara compareu els dos martirologis. La mort d'En Ferrer Guàrdia, màrtir, segons diuen, de la llibertat del pensament, vana abstracció mental, remata una vida de propaganda revolucionària, en la qual floreixen bombes i atemptats, sembla d'idees de revolta, venjança i anarquia, escàndols de conducta personal i sospitosa adquisició de cabals, per acabar en un esclat apoteòsic de destruccions, crims i violències, vergonya i terror de Catalunya: la Tràgica Setmana de juliol. El P. Usó, el Germà Lycarion, el Rector Doctor Riu, no donen testimoni — màrtir vol dir testimoni — d'abstraccions vanes, ni tan sols de simples idees. No són màrtirs d'una cosa ni d'una idea, són màrtirs d'una Persona, màrtirs de Déu i del Crist. En la seva vida les flors i els fruits són l'ensenyança del bé, el ministeri de pau, la pietat, la paciència, la caritat i almoïna, el servei dels pobres, el silenci i la mansuetud, seguint els passos del Mestre diví, i morint en la mort predilecta del Mestre, la mort de l'innocent, en sacrifici.

Són els testimonis de Déu, els testimonis de Crist, d'aquell Crist que ha de venir amb tota la seva glòria a judicar i separar els qui han mort per a donar fe de la seva Veritat i el seu Amor, i els qui han mort — horror i esglai! — per a donar fe de la mentida i l'odi que encega un cor superb i temerari.

(1) Suetoni, *Els dotze Cèsars. Neró*. LVII.

(2) Pedro Sangro y Ros de Olano, *La sombra de Ferrer. De la Semana Trágica a la guerra europea*. Madrid, 1917, Minuesa de los Ríos, pp. 32 i 33.

(3) *La Hormiga de Oro*, núm. 34, 21 agost 1909.

(4) "El número de personas apaleadas, perseguidas a pedradas, y aun a tiros, es incalculable, y no pocas fallecieron a consecuencia del terror que les produjo los horrores que se vieron obligadas a presenciar. Enfermos hubo muchos en Barcelona, de resultados de los sucesos de julio, y no pocos para toda su vida, por efecto de las afecciones nerviosas que entonces adquirieron" (Sangro, *op. cit.*, p. 33).

(5) Relació d'un familiar del difunt. Veure *El Correo Catalán* de l'1 setembre 1909. També una nota biogràfica de Mn. Jaume Oliveras, mort, també màrtir del cor, essent rector de Sant Boi del Llobregat, el 30 juny 1929, a la revista *Mujer y madre* de juliol-agost 1930 (article escrit pel Rev. Pere Albornà i Fontanillas, rector).

(6) Dades d'una relació personal, i també de *El Correo Catalán*. V. notes complementàries a *Revista Franciscana*, 1909, pp. 430 i 431.

L'assegurança d'accidents a l'agricultura

PER GASTON GERARD

Per Decret molt recent del Govern Provisional de la República, d'ara endavant s'aplicaran a l'agricultura els preceptes de la llei d'accidents del treball un xic modificats, però substancialment els mateixos de la llei general d'accidents ja una mica antiga a Espanya.

No hi ha res a criticar en aquesta disposició. L'obrer accidentat ha d'ésser atès suficientment, tant si es tracta d'obrer de la indústria com d'obrer del camp. Cap objecció no podria oposar-se a semblant principi, que nosaltres creiem just i que cal acceptar com un avenç dins la nostra legislació social de caient ben cristià i ben humà.

Ara, la dificultat de l'aplicació de la llei d'accidents a l'agricultura és evidentíssima. No és el mateix la facilitat amb què pot carregar les responsabilitats per accidents el fabricant que agrupa un bon nombre d'homes en la seva indústria que la dificultat amb què pot fer-ho el petit propietari, tan abundant en la nostra terra, de propietat extraordinàriament dividida.

El primer pot entendre's amb una societat d'assegurances, i mitjançant el pagament d'una quota mensual o anyal resta a cobert de totes les seves responsabilitats en aquest delicat punt. Però el segon, el petit i fins el mitjà agricultor ¿com poden entendre's amb una societat d'assegurances si les primes exigides per aquestes societats són inassequibles per a les seves disponibilitats econòmiques?

I, en canvi, si ha d'atendre directament l'accidentat ¿com pot fer-ho, sobretot si té la dissort de què a l'accident li segueixi, com a conseqüència ben freqüent, una incapacitat, total, absoluta o parcial? En aquest cas, si el petit propietari ha d'atendre el pagament de les responsabilitats per un cas d'aquests, és evident que ho ha de fer mitjançant l'import d'una gran part de la collita anyal, quan no de la totalitat d'ella.

I la llei, és clar, no havia de deixar de preveure aquest cas. I ho ha previst, evidentment.

Com?

***

Ja hem dit que resta descomptada la possibilitat d'atendre directament les responsabilitats derivades de l'accident per part del mateix propietari.

També hi resta la possibilitat de contractar aquestes responsabilitats en una societat d'assegurances a prima fixa de les que es dediquen a aquest ram de segurs.

Només hi havia un camí per a sortir d'aquesta situació; i aquest era el camí de la mutualitat entre els mateixos elements afectats per dites responsabilitats.

I aquest ha estat el desllorigador que el legislador ha buscat al problema. Ha manat que els propietaris es constitueixin en mutualitats — per localitats si aquestes són importants o per comarques en altre cas — i que siguin aquestes mutualitats les que es constitueixin en responsables de totes les de-

rivacions dels accidents del treball (assistència mèdico-farmacèutica gratuïta, indemnització de salaris durant la cura, indemnització de quantitats fixes si arriba el cas d'incapacitat o pèrdua de membres del cos, etc.)

I ha fet més: ha manat que els propietaris dels pobles siguin convocats a una reunió en la qual s'estructuri la dita mutualitat.

I així ha començat la cosa, i així els propietaris de la terra — ja prou afectats per mant problema de tota mena — han de preocupar-se ara d'aquest nou problema que no és pas de massa senzilla solució.

***

El legislador ha donat l'orientació. Però ¿no és veritat que ofereix un niu de dificultats no fàcilment solucionables?

En primer lloc, una mutualitat ha d'ésser portada amb veritable cura, ja que d'altra manera resulta un cent-peus la seva administració. I ¿on són les persones capacitades per aquesta feina en la major part dels districtes rurals?

Si aquest lloc s'ha d'emplenar amb funcionaris amb els sous corresponents, llavors les despeses augmenten fortament i creix aquest exèrcit de buròcrates que constitueix una de les pitjors calamitats del temps present.

En segon terme, és natural que cada propietari contribueixi a la mutualitat segons la seva capacitat, capacitat que aquí entenem ha d'ésser regulada, no tant per l'amplada de la seva propietat, com pel nombre d'obrers agrícoles o jornalers que cada any ocupi. ¿I com es pot determinar aquest nombre tenint en compte les desigualtats que constantment es presenten en el conreu de la terra? El nombre de jornalers depèn de les collites millors o pitjors, de si les terres un any s'adoben o no s'adoben, de les possibilitats econòmiques del mateix propietari. I no cal dir com tot això representa una forta dificultat respecte a la seva contribució a la mutualitat contra els accidents.

Darrerament, els serveis mèdics i farmacèutics no sempre són fàcils i senzills en els medis rurals. Caldrà, evidentment, establir contractes amb els metges i apotecaris de cada localitat o de les localitats veïnes. I no cal dir les dificultats que això haurà de representar i les despeses conseqüents, sobretot si es té en compte que les professions sanitàries no acostumen a posar-se mai massa a tret en matèria d'assegurances socials, ja que l'assegurança els pot restar un bon nombre de clients particulars.

Les dificultats, doncs, no són petites. I si s'hi aplega la dificultat que tenen tota mena de responsabilitats per accidents — i de la qual no restarà absent l'agricultura, — o sigui l'explotació dels propietaris pels obrers de mala fe que simulen accidents, n'allarguen els seus efectes, procuren produir-los sobretot en certes malalties com les mateixes trencadures, etc., és evident que les dificultats creixen fins a extrems difícils de preveure.

Caldrà, doncs, anar resolent-les tenint en compte que la llei no ha fet sinó establir el principi i marcar l'orientació que cal seguir en general. Tot el treball de detall, d'organització, de resolució de dificultats respecte a funcionament, etc., resta als propietaris agricultors. Altra nova càrrega damunt l'agricultura, que ja prou en porta!

L'educació del sentiment

PER J. CIVERA I SORMANI

A Viena, a causa d'haver nevat prematurament, unes quaranta mil orenetes que no varen tenir temps d'emigrar abans que la neu enfredorís la terra, varen caure dels arbres i de les teulades balbes de fred. Les autoritats varen ordenar que aquelles orenetes, la mort de les quals era imminent, fossin col·locades dins d'unes caixes; i en avió foren transportades sota el cel blau d'Itàlia. Heus ací un gest ben delicat d'aquelles autoritats. Nosaltres, diguem-ho encara que ens dolgui, baldament tinguéssim unes autoritats tan delicades com les de Viena, les pobres orenetes que caigues sin balbes de fred, no podrien ésser transportades a altres climes més benignes, perquè abans d'ésser recollides de la neu el poble ja les hauria mort.

Cada vegada que neva a Barcelona, són molts els ciutadans—d'alguna manera els hem d'anomenar—que posen de manifest llurs instints salvatges. Els veuren per les Rambles perseguint els ocells que cauen dels arbres. La darrera vegada que va nevar, un home—millor diríem un salvatge—portava una infinitat d'ocells dintre d'un sac. Mireu que cal no tenir ni una engruna de sensibilitat per a tòrcer el coll a un ocell.

Cal aconseguir que els nois tinguin el cor una mica més sensible. Potser tots en tenim la culpa que els nois tinguin sentiments tan cruels. De vegades les noies són formades amb un excés de sensibleria i de sentimentalisme, i, en canvi, ningú no es preocupa d'educar el sentiment dels nois. Els pares fan reflexions a la nena que té predilecció pels jocs impropis dels seus sentiments delicats, i no diran res al noi que posa de manifest els seus instints cruels i barbres. ¿Per què els nois han d'ésser cruels i hem de convertir les noies en nines de porcellana?

A una nena li donem, perquè s'entretengui jugant, joguines delicades, i en canvi posem a les mans dels nois aquells objectes que en comptes d'afinar llur sensibilitat, contribueixen a accentuar llur crueltat ingènita. L'endemà de la diada dels Reis veuren jugar els nois per les places i els carrers de la ciutat amb una pistola a la mà, o una espasa. ¿Per què hem de desvetllar els sentiments bèl·lics dels nois? No demanem, naturalment, que es posi a les mans dels nois una nina de porcellana, però caldria evitar que les joguines els facin esdevenir més cruels.

Poseu una pobra bestiola a l'abast d'un noi. i veuren com la farà sofrir. Clavarà una agulla a la papallona que caigui a les seves mans, escapçarà la cua de les sargantanes i destruirà el niu dels ocells. Els nois de pagès, no tenen altra dèria que destruir els nius. Si els pregunten perquè els destrueixen, us diran que no ho saben. Ho fan pel gust de fer mal.

Si fossin delicats respectarien les pobres bestioles. ¿Quin mal ens fa l'ocell que xiscla i estén les ales sota el cel blau? En els boscos

que no hi ha ocells hi plana una gran tristesa.

Si fossin delicats respectarien també les flors. Es pot collir una rosa per a posar-la dintre d'un pitxer, però no és lícit collir-la per a desfullar-la bàrbarament. Si no us plauen les flors i els ocells és que teniu el cor endurit.

L'educació del gust i del sentiment té una gran importància. Molts homes són cruels perquè mai no han estimat la bellesa. Un artista es pot desviar, perquè únicament la Religió illumina i orienta la nostra vida, però és difícil que cometi una crueltat. Eduquem els nois, i esdevindran delicats. No són millors els nois de Viena que han respectat la vida de les orenetes, que els nostres nois. Coneixem infants catalans delicadíssims, incapaços de cometre cap crueltat. ¿Per què són delicats? Perquè llurs pares han sabut educar-los.

La convivència entre els homes seria més agradable, si no abundessin tant els que mai no han conegut la delicadesa. Hi ha gent que punxa com una branca d'esbarzer. Si sou una mica observadors us adonareu de seguida de les indelicadeses que cometem els que mai no han conegut ni practicat la delicadesa. Si us han de dir alguna cosa, us la diuen escollint les paraules que us feixixin més profundament.

La vida no seria tan dura, si els homes fossin una mica més nobles. Diem que el cristianisme agermana els homes, però nosaltres no volem ésser germans d'aquells que considerem inferiors nostres. Si en cada home veiéssim un germà, ens mostrariem més condescendents i més benèvols amb aquells que tenim sota la nostra tutela o autoritat. Dissortat de l'home que té una relliscada. En compte d'ajudar-lo, allargant-li la mà, l'enfonsem més perquè no pugui alçar-se. No sabem perdonar les fallides dels nostres germans. Mentre es poden aprofitar de les nostres activitats, ens volen; però el dia que creuen que no ens necessiten, ens llancen damunt la pols dels camins.

L'home és un llop per a l'home. És cert. La caritat és un ocell d'ales blanques que s'ha allunyat del món. Respectem els arbres que ens donen fruits saborosos, i destralegem els que ja ens ho han donat tot i no ens poden donar res més.

Si passa per dessota la nostra finestra un indigent, i amb veu suplicant ens demana un tros de pa, tanquem els porticons per a no veure'l. Si dins la tebior de la nostra llar un hom s'hi troba tan bé, ¿per què hem de pensar amb els que no tenen sopluig, ni es poden pastar el nostre pa de cada dia? El nostre egoisme és tan gran, que restem indiferents davant la dolor del nostre germà que es mor de fam.

La nostra gent hauria de llegir i meditar l'Evangeli. Com es transformaria el món si tots portéssim dins l'esperit una mica d'amor i de caritat del cor roent de Crist!

Oficina romànica

(Secció de llengua literària)

CONSULTES

Cons. 60. — Per què justament hem de dir *tot està a voler* i no *tot està en voler*, fent com fem *tot està en això*? — J. R.

Resp. — 1. L'infinitiu és la part del verb que té valor de substantiu i per això admet preposicions que el regeixin. En les llengües romàniques l'infinitiu amb preposició supleix el gerundi llatí que representava la flexió de l'infinitiu. Així, doncs, és lògic suposar que les mateixes preposicions han d'anar amb l'infinitiu que portaria un substantiu regit del mateix verb. Vet aquí exemples de diversos règims:

1. QUAN?: El pare morí *al començament* de la verema. El pare morí *al començar* la verema.
2. EN QUÈ?: Està ocupat *en la redacció* d'un article. Està ocupat *en redactar* un article.
3. ON?: *En la prova* d'això estarà el mèrit. *En provar-ho* estarà el mèrit.
4. DE QUÈ?: No em preocupo *del vestit* elegant. No em preocupo *de vestir* elegant.
5. A QUÈ?: Som nats *pel treball*. Som nats *per treballar*.

2. El cas del consultant correspon a la pregunta 2, *en què*?, i podem dir que el parlar clàssic conservava la mateixa preposició del substantiu davant de l'infinitiu. Vet aquí exemples de les obres de Bernat Metge:

CONCORDAR-SE:

"Vos concordassets *en suplicar* als dits vicaris" (Somni, 1425).

USAR:

"¿Qui t poria dir que elles *en haver* lurs cabells semblants a fil d'aur... no usen de totes aquelles coses que dessus has dit que fan les dones?" (Ib., 3423).

TREBALLAR:

"Hagués treballat *en alterar* la color dels seus cabells" (Ib., 3432).

OCUPAR-SE:

"Molt pus ocupada *en donar* que *en rebre*" (Ib., 3206).

TRIGAR:

"Escarniran lo prevere si triga molt *en dir* la missa" (Ib., 3640).

ADELITAR-SE:

"Se adelita *en veure* belles coses" (Ib., 310).

Així mateix trobem aquesta construcció en locucions verbals:

Haver cura:

"La gran cura e sobirana diligència que han *en lur ligar*, qui let poria dir?" (Ib., 2358).

Metre l'estudi:

"Tot lur estudi meten *en robar* o *enganar* los homens" (Ib., 3505).

Ésser la maestria:

"*En provar ho* serà la maestria" (Ib., 353).

Ésser gran:

"La qual tu entens que sia fort gran *en amar* dones" (Ib., 2216).

Ésser atrevit:

"Fo atrevida e gosada *en assajar* tota viltat e follia" (Ib., 2794).

Ésser oït:

"De bona raho no deus ésser oyt *en rependre* altre de asso que tu est occassió" (Ib., 1470).

Haver paciència:

"De la gran paciència que hagué... *en soffrir*" (Ib., 3245).

Haver maturitat:

"Ab quanta maturitat pensas que s'hagues ella *en gitar* de la terra... lo comte de Foix?" (Ib., 3253).

3. Així mateix responenent a la pregunta *quan*?, trobem en els documents catalans més antics, on no hi pot haver sospita d'influència castellana, la construcció *al començar*:

"perque la sua amor puxam auer *al exir* d'aquest segle" (Homilies d'Organyà, f. 5 v., segle XIII).

"*Al venir* los homes de Vilafranca albergaren als Puials" (Documents en vulgar, p. 16, segle XIII).

"*al venir* ades de Belvis B. Ot ab los aragonesos" (Ib.).
"els homes de Vilafranca albergaren ab nos *al venir* del primer boatge" (Ib.).

"E aquest Ermengou fa ab lo comte de Barcelona En Ramon Berenguer al setge e a la preso de Lerida, al qual molt ajuda *al pendre*" (Crònica dels Comtes de Barcelona, XII, 19).

"Axi com fa hom *al varar* d'una nau o *al traure*" (Crònica de Jaume I, p. 208).

"E *al defendre* que ells faran, que punyaran *en retenir* les barreres" (Ib., p. 245).

"*Al entrar* poran pendre gran dan los moros" (Ib.).

"E *al entrar* moriren dels moros be de VII entro a VIII" (Ib., p. 246).

"Los VII elegedors se covenguen, *al eleger*, de cert nombre e de certes persones" (Llull, Blanquerna, p. 91).

Però més que l'infinitiu amb preposició *a* i article, *al entrar*, usaven els clàssics antics la conjunció temporal *quan* o *com* amb verb finit, tal com fem avui encara:

"Com haura fet, qui l'escalfara? E *com sera* malalt, qui l'custoira? Com haura fam, qui li donara a menjar? Si ha paor qui l'comfortara?" (Llull, Blanquerna, p. 49).

"Deyen que *quant* lo cors del hom moria la ànima romana" (Somni, 564).

"E jatsia ella de aquestes coses no us ne sen sostenga, empero *con* li son levades, ha de aço gran tristor" (Somni, 213).

4. Vistos els exemples copiats no veiem com pot ésser titllat de falta gramatical escriure *tot està en voler*, com ho feien els clàssics, conservant com és lògic la igualtat de preposició en igualtat de règim; ni que sigui castellanisme refusable dir, *AL SORTIR*, *el vaig trobar*, que s'hagi de canviar sistemàticament per, *EN SORTIR*, *el vaig trobar*. Per comptes de *al sortir* es pot ben dir, *quan sortia* o *com sortia el vaig trobar*, i és una errada, posar *en sortir*. Aquesta forma, a Mallorca on és viva principalment, no equival a *quan surt*, o *quan sortia* amb el verb en indicatiu, sinó a *quan surti*, o *quan sortirà* amb el verb en subjuntiu o en futur, que en català continental és també *en sortint*: *te en pots anar*, *EN VOLER*, això és, *quan vulguis*, o *quan voldràs*, o *en volent*.

En així la regla que ara és seguida generalment, que diu: "l'infinitiu precedit de *en* correspon a l'infinitiu castellà precedit de *al*, i fora d'aquest cas, *en* és incorrecte i cal canviar-lo per *a*", no té fonament ni en el català clàssic, ni en la llengua viva general. i és una arbitrarietat de la gramàtica moderna, inspirada per un esperit mal entès de simplificació i diferenciació, que voldria reservar la forma *en sortir*, per l'infinitiu temporal, i la forma *a sortir* per tots els altres règims del verb.

5. Però això és una mutilació de la gramàtica que de més a més pot portar confusió de sentits. És el cas que hi ha verbs que tenen diferent matis de significació segons la preposició que porten:

1. Escarniran lo prevere si triga molt *en dir* la missa.
2. Escarniran lo prevere si triga molt *a dir* la missa.

En 1 el motiu de l'escarni és dir la missa massa llarga; en 2 en canvi és retrassar-ne massa el començament. Reduint a en tots els règims, segons de mana la regla moderna, fóra impossible aquesta distinció de sentits.

Per aplicar-la mecànicament, resulten traduccions, com aquesta, que vol dir una altra cosa diferent de l'exemple castellà que serveix de patró.

Estuvieron un cuarto de hora en *hinchar* el globo.
Han estat un quart d'hora a *inflar* la bomba.

A *inflar* vol dir que han trigat un quart d'hora a començar l'inflament.

La bona traducció fóra, com diu el poble:

Han estat un quart d'hora *per inflar* o *inflant* la bomba.

6. El cas de règims diferents d'un mateix verb és trobador en castellà i en els clàssics catalans antics. En castellà es diu: *se esfuerza A conseguir, se esfuerza EN conseguir i se esfuerza POR conseguir*, que indiquen diferents modalitats de l'esforç, responnent a les preguntes *¿a qué? ¿en qué? ¿por qué?*. Així també en català:

"mentre triga... subjugar lo regne de Cicilia" (Somni, 3236).

"per que han tant trigat de tornar a casa?" (Somni, 3517).

"si triga molt en dir la missa" (Somni, 3640).

Amb quin dret esmenarem aquests tres exemples de Bernat Metge, del primer estilista de la nostra llengua, per uniformar-los amb la preposició *a*? Serà prou justificació el fort corrent modern, com s'ha dit, cap a posar *a* davant de tot infinitiu regit, que no sigui complement temporal? Però aquest corrent no és en aquestes construccions responnent a *en què?*, sinó en el cas d'infinitiu darrera de verbs de moviment, com ara *anar, venir, entrar, tornar*, etc., que els nostres clàssics construïen sense preposició, com encara fa el francès:

"Aquell devia *anar matar* la sua filla" (Valter, 284).

"besties e ocells qui *vengueren oir* lo placent so" (Somni, 1826).

"la qual algunes vegades la *entrava visitar*" (Somni, 3076).

"puy *tornem dormir*" (Somni, 2734).

El català modern posa *a* sempre en aquestes construccions *anem A cantar, venim A sopar, entrem A saludar, tornem A escriure*. Respecte de *tornar* en moltes encontrades es conserva encara la construcció antiga *tornarem escriure*. Però responnent a *què?* o *en què?* hi ha gran varietat d'usos, com en el català antic:

No pensava pas *tornar* tan aviat.

No pensis pas *de donar*-ho això.

No m'ho pensava *de poder* sortir tan de pressa.

No pensis *en tenir* servei fins a la setmana entrant.

No he pensat *a pendre* el mocador.

En resum: no hi ha raó d'esmenar l'ús clàssic i tradicional de posar davant de l'infinitiu regit la mateixa preposició que portaria un substantiu, i és ben legítima la construcció que proposa el consultant *tot està en voler*, que trobem en el *Terç del Crestià* de l'Eiximenis:

"Posa ací encara circumstàncies diverses que modifiquen les obres morals, e sumariament *estan en pensar* qui es l'obrant", etc. (II, p. 113).

El Secretari de Redacció de l'O. R.

Comentaris

El vot de la dona

No és cap cosa de l'altre món. Poc o molt sempre han votat, indirectament, les dones, i com que en aquest afer del vot l'última paraula sempre la tenen els cacics (tant ara com abans), i els pistolers, i la partida de la porra, i els contractistes de l'ordre públic, i els prestidigitadors electorers, i, en última (o en primera instància de vegades, com en les eleccions de les Constituents), el Govern, el vot de les dones no té la transcendència que els lerrouxistes li volgueren donar.

Demés d'això, de dones, al pas que anem, aviat no n'hi haurà. No hi haurà més que feministes, és a dir: una mena de marimachos amb faldilles que no trigaran en abillar-se amb pantalons. Ja abunden les que van vestides d'homes amb l'excusa de l'excursionisme, o amb qualsevol altra excusa.

Quant a la capacitat de les dones per dir-hi la seva en els negocis públics, en les qüestions polítiques, la creiem superior, generalment, a la dels homes analfabets que per centenars de milers tenen ara copat l'ofici de legislador popular en la major par de Col·legis d'Espanya. Ara bé; el que serà el món el dia que els homes, a força de cedir, es decideixin a posar-se faldilles per no disputar més amb la seva caríssima meitat, ja ho veurem, si es que no hem, aleshores, d'aclicar-nos d'ulls...

Un avis al Govern

Les eleccions parcials de l'últim diumenge han tingut una importància remarcable. La "Gran Setmana parlamentària" ha tingut un bon pròleg. El cos electoral sembla que comença a adonar-se de què és a ell a qui toca prendre part a les lluites civils legals, i defensar-se contra els seus enemics i combatre en pro de les bases soleres de la societat, si no vol algun dia veure's en plena "Rússia del Sud" sense moure's d'Espanya.

Aquestes eleccions també ens han demostrat que, si es treballa, la terra fruita: el treball respon. Ara sols falta que tothom es convenci que, en el terreny polític "a lo tuyo, tú", com diuen els castellans. No hem d'esperar mai que els altres ho facin. Ho hem de fer nosaltres.

Judicis equivocats

Amb motiu de la mort de don Jaume de Borbó, hom ha sentit certes queixes indirectes, contra "la inoportunitat d'aquesta mort", "en aquestes circumstàncies que tan convenia que es mantingués íntegra aquesta força de reserva, ara que tot tontrolla"... etc.

Pescindint de què la mort mai no té culpa, que la mort sempre té raó, que sempre és oportuna i arriba a l'hora millor, qui ens fa posar peròs a la Providència de Déu?

No és el nostre camp més propi el camp polític, sinó en quant es relaciona amb el camp social, però bé podem retreure, ja que l'ocasió s'hi presta, l'efecte immens que ha fet aquesta sobtada mort, i les forces morals ingents que ha posat de manifest en el cos social espanyol.

Són molts els espanyols que interiorment es pregunten: Monarquia? República? Espanya! I encara són més els que responen a la cabdal pregunta: Religió! Per a tots ells, i per a molts altres encara, i

pel mateix Govern, i per a les mateixes Cortes Constituents, la mort de l'egregi personatge ha estat una fulgurant revelació. Les conseqüències no es faran esperar.

Del món del treball

El cas de Santander

És un cas de tants com pinten el Socialisme tal com és: horribilíssim.

Ras i curt: Al port de Santander hi havia dos Sindicats obrers, (ara només n'hi haurà un!). Al Sindicat socialista li feia nosa el Sindicat catòlic, com és natural, i va decidir matar-lo. "Sóc l'amo, es diria, la República és meua, cap obstacle, ni moral ni físic, no m'ho impedeix."

A l'efecte arma un conflicte al port, mobilitza els seus pistolers, assassina un obrer catòlic i en fereix d'altres, promou avalots, exigeix càstigs injustos i, amb l'excusa de què no es fa justícia, declara la vaga general més bàrbara que s'ha vist a Santander i a tota la província, i... obté de les autoritats, còmplices o acovardides, la dissolució del Sindicat Catòlic. És la solució socialista. És la tàctica socialista de sempre. Per aquest camí i algun altre semblant a aquest, més vil i odiós encara, s'ha obert i es va obrint pas el Socialisme, allunyant els nostres obrers de les Corporacions oficials, destruint les nostres organitzacions, matant de fam els nostres obrers; impossibilitant-nos l'exercici del dret de sufragi, i sumint l'Estat espanyol a una tirania que prompte el farà pitjor que el de Rússia si això fos possible.

— "N'hi ha per tirar la gorra al foc! — ens deia indignadíssim un obrer eixerit, comentant el cas de Santander i tota l'actuació sociatària del Socialisme. Si no ens deixa viure, afegia, com a catòlics, ni com a obrers, ni com a homes, què hem de fer? Fer-nos del Sindicat Únic?

— Ni d'uns ni d'altres, vam respondre; però si aquest oprobí, i ruïnós, i criminal predomini socialista va fent impossible la vida dels nostres obrers i de les nostres organitzacions, què fer?

Vet ací pels catòlics una qüestió que truca a trets a les nostres portes, exigint inajornablement la solució.

La davallada de Barcelona

Continua la davallada del treball a la nostra infortunada ciutat que, des del predomini dels extremitats esquerrans, anem denunciant. En algunes barriades obreres els nostres bons obrers que a còpia d'anys i privacions han arreuonat a les Caixes d'Estalvis els seus modestos capitals, els van recollint i se'ls emporten a casa. És l'últim recurs que els queda per viure. Els obrers que vingueren de fora per si aquí podien passar-ho millor i assegurar-se un

mos de pa per la vellesa, se'n tornen amb els estalvis acumulats.

— Al nostre poble, diuen, al nostre país, si no podem tampoc treballar, gastarem menys. Aquí, amb la manca de treball i els queviures cars, prompte anirem a la sopa.

Aquesta fugida de bons obrers i petits capitals, comença a posar neguitoses les persones prudents, els bons barcelonins. La davallada de Barcelona és ja un fet evident, quelcom extraordinari que hauria de preocupar tots els barcelonins.

Les autoritats municipals no se'n preocupen. No en saben res d'això.

Ja són innombrables les llars que en sofreixen d'aquesta davallada, tant en els estaments obrers, com en les classes mitjanes.

Les altres classes mercantils sembla que dormin. Faci Déu que no despertin massa tard.

Els rabassaires

La premsa diària n'ha parlat a bastament d'aquest magne conflicte rural. Bé o malament, (de tot hi ha), pot donar-se per arreglat. Ara bé; la mala llavor ja ha estat llançada, i en bon terreny, per desgràcia.

Fills bords de la nostra terra — tan cristiana i assenyada! — han traït la seva mare, pobra mare!

Miracle serà, i dels grossos, si l'any vinent no rebrota, o no en queda la terra maleïda per sempre més, o veiem mai més cap nova rabassa lligant i rellegant amos i rabassaires econòmicament, cristianament.

Fets diversos

El veto posat per alguns obrers, o amos, de l'Únic, a la reconstrucció de la Presó, adés destruïda i crenada, és un acte que no es comprèn en cap poble mitjanament civilitzat. Què es preté amb aquest veto: fer impossible l'existència de llocs de reclusió per a la gent dolenta? I no és prudent preguntar res més perquè les restants preguntes ja farien sang.

Vegin, però, els obrers, en mans de qui han anat a caure.

— En una recent Assemblea celebrada a Madrid, els cossos administratius de l'Estat han demanat la llibertat sindical, és a dir: el dret de posar-se a les ordres dels Soviets, o d'En Pestaña, o dels "jabalies" socialistes de les Constituents, si es vol.

— El govern alemany ha rebaixat el sou a tots els obrers ferroviaris, que passen de 500.000. També als miners del Ruhr.

FEU DE LA SEMANA

Motu propi, llibèrrimament, dimiteix la Cadira de Toledo, que ha emplenat de glòria alguns anys, l'eminentíssim Cardenal doctor Segura. El Govern, que pretengué convertir aquest gest nobilíssim de l'egregi Cardenal — *pro bono pacis*, — en un triomf diplomàtic humiliant per al que ha dimitit, ha sabut, gràcies a Déu, callar a temps.

— Plouen protestes contra la coeducació a les Normals, acaronada pel Ministre d'Instrucció Pública que està pertorbant tot el seu departament.

— Les Corts voten la concessió del vot polític a les dones. Com pels homes, serà des dels 23 anys.

— Els generals Muñoz Cobos i Villalba critiquen durament les acutals reformes militars.

— Romanones desmenteix que es retiri de la política. El "retirarà la mort" i no es vol morir.

— Continuen els atemptats terroristes i destructors contra els interessos industrials de la Telefònica, a la qual protegeix el Govern feblement.

— Segueixen els curs normal l'estat d'inseguretat i les rebeldies demagògiques contra les lleis i la força pública.

— Comunistes i sindicalistes lliuren a Sevilla una sagnant batalla. Els socialistes se n'aprofiten.

— Una comissió de dames lliura al Govern albums amb 1.400.000 firmes de protesta contra les propagandes irreligioses.

— Els elements catalanistes es queixen de la virada contra Catalunya que van fent els "intellectuals" castellans que es deixaren obsequiar tant a Barcelona.

— Redacció definitiva dels arts. 1 i 4 de la Constitució:

"España es una República Democrática de Trabajadores de todas clases, que se organiza en un régimen de Libertad y Justicia.

Los poderes de todos sus órganos emanan del pueblo. La República Española constituye un Estado integral de tendencia federativa que hace posible la autonomía de Municipios y Regiones.

El castellano es el idioma oficial de la República. Todo español tiene el deber de saberlo y el derecho de usarlo, sin perjuicio de los derechos que las leyes del Estado reconozcan a las lenguas de las Provincias o Regiones. Salvo lo que se disponga en leyes especiales, a nadie le podrá ser exigido el conocimiento y uso de una lengua regional."

És molt criticada aquesta definició de la nova forma de govern per impròpia, inexacta, vaga, ridícula i inconsistent i antijurídica. Sofrirà altra rectificació.

— El Govern, temorenc dels disbarats polítics, crida urgentment el Sr. Lerroux.

— L'Ateneu de Madrid clama contra la multiplicació de sous, que agavellen a tot arreu els republicans que poden.

— Tota la premsa dedica llargs espais a la mort

de D. Jaume de Borbó, esdevinguda impensadament a París. Els comentaris són respectuosos, concedint molta importància al fet.

— Galarza presenta i retira la dimissió.

— Les Corts neguen als funcionaris públics el dret de sindicar-se.

— La vídua d'En Nakens, el còmplice d'En Morral, és afavorida amb una pensió oficial.

— En Lerroux declara poc menys que la solidaritat espanyola amb França al Marroc.

— Dimiteix per delicadesa el president de la Comissió de Responsabilitats, D. Carles Blanco, que haurà de prestar declaracions.

— Es soluciona oficialment la qüestió dels dobles. La pesseta es defensa bastant bé.

— Els exportadors estudien els mitjans per defensar-se de la baixa de la lliura esterlina. El govern convoca, a l'efecte, una conferència nacional.

* * *

La Societat de les Nacions aprova la construcció d'un far colossal a Sant Domingo, projectat per les Repúbliques americanes en honra i glòria de Cristòfol Colom.

— El ministre xinès Wang és mal ferit per una colla d'estudiants de Xangai.

— Es comenta moltíssim la cordialitat de l'entrevista franco-germana de Berlín, que és auguri immillorable per a la pau.

— La premsa estrangera dóna compte del tancament de nombrosos bancs a causa del crac de la lliura. El patró or, de fet, ja no funciona enlloc.

— Bèlgica fa importants economies en els seus pressupostos.

— Les Borses germàniques queden tancades indefinidament.

— Es registren greus i nombrosos aldarulls dels sense feina en molts punts d'Anglaterra.

— La Manxúria i la Mongòlia central, xineses, volen declarar-se independents, ajudades pel Japó.

— A Londres es prenen serioses disposicions contra els especuladors borsistes.

— Es nota molta agitació al Marroc francès.

— Nombroses forces russes es dirigeixen a Xina on la lluita segueix, si bé el Japó amaga les mans.

— Són expulsats del Partit Laborista anglès Mac Donald i els seus seguidors.

— La República de Colòmbia ha segrestat tot l'or dels Bancs, i l'ha concentrat al de l'Estat.

— El Banc de França passeix or en la fabulosa quantitat de cinquanta mil milions de francs.

— El pessimisme per la crisi econòmica mundial pren proporcions fantàstiques als Estats Units.

D. Jaume de Borbó

La mort inesperada del cabdill dels tradicionalistes, és un nou esdeveniment important afegit als que d'alguns anys ençà commouen fins a les arrels el llinatge espanyol i empenyen el país a ignots temerosos destins. No és, per tant, de sorprendre l'efecte pregon que ha causat la mort de D. Jaume.

Al voltant del seu pare, D. Carles, nom que sona com a llegendari en quasi tota la segona part del segle XIX, i al voltant de D. Jaume, després, gira gran part de la història d'Espanya en el seu aspecte més noble i transcendental.

Ha d'ésser curt de vista qui no vegi en aquests dos noms encarnades les grans lluites religioses de dit període històric, i les ànsies i els amors de les generacions d'aleshores, i àdhuc en bona part les ac-

tuals educades en els purs principis de l'Espanya tradicional.

Ara mateix, l'home que acaba de morir, comptava encara amb un poble formidable de virtuts exemplars al Nord d'Espanya, i nuclis poderosos en altres indrets d'ella, i amb una representació parlamentària bastant important.

Socialment considerat, D. Jaume de Borbó, catòlic fervent i home del seu temps alhora, era un dels més fermes puntals de l'ordre social, i sòlida esperança de tots els avenços legítims que poden imaginar-se el sociòleg i el polític més assenyat i més il·lustrat d'aquests temps. La restauració religiosa i el bon esdevenidor d'Espanya, tal com Déu la féu a través dels segles, segons la seva constitució tradicional perfectament assimilable a les actuals aspiracions i més controlades necessitats, tenien a aquest cabdill de la Casa de Borbó, la més alta seguretat i la més cristiana garantia.

Descansi en pau l'illustre mort!

Noticiari

Espanya

El tremp, la força i el prestigi incomparables de què gaudeix el nostre Monestir de Montserrat, ja mai no s'han posat a prova com enguany. Les magnífiques festasses de l'Any Jubilar montserratí s'han anat celebrant dintre una crisi nacional que no té punt de comparació sota tots conceptes, ni en cap temps i el seu magnífic programa s'ha anat complint com si vivíssim en el millor dels mons possibles. ¿Què hauria estat desenrotllant-se en un medi favorable, adequat? La premsa d'informació n'ha donat extenses notícies que ens excusen de fer-ho nosaltres, tan addictes, per altra banda, al Monestir montserratí, Casa Pairal de Catalunya.

— Per causa fortuïta que lamentem, no aparegué al seu temps la notícia de l'Assemblea semestral de la *Cooperativa Popular de Barcelona*, una de les entitats més antigues i prestigioses del camp social barceloní. Avui sols cal dir que, a desgrat de les maltempsades que es passen, la *Cooperativa Popular de Barcelona* va endavant, i cada vegada que es reuneix s'apunta noves victòries. Enhorabona, i endavant.

— *Implantació del segur obligatori de Maternitat.*

— La implantació del segur obligatori de Maternitat va tenir lloc el primer d'octubre, de conformitat amb el decret de 26 de maig darrer, declarat llei per la de les Corts Constituents de 9 del mes de setembre.

Les finalitats del nou segur seran les de facilitar a les assegurades l'assistència facultativa en l'embaràs i en el part, i quan en ocasió d'un o altre ho necessitessin; garantir-les els recursos necessaris per a que puguin deixar de treballar abans i després del part; i fomentar la creació i sosteniment d'obres de protecció a la maternitat i a la infància.

Obligatòriament seran afiliades, amb dret als beneficis del segur, qualsevol que sigui la seva nacionalitat i estat civil, les que reuneixin les condicions següents: 1.ª Ésser inscrites en el Règim Obligatori

de Retir Obrer, o subjectes a ell, d'acord amb les seves disposicions; i, per consegüent: a) Ésser as-salariades, i b) Percebre un ingrés que per tots ceptes no arribi a la quantitat anual de 4.000 pessetes; i 2.ª Haver complert els 16 anys i no haver complert els 50.

A més de diverses aportacions reglamentàries, contribuiran al cost del segur les obreres i els patrons, amb les quotes trimestrals de 1'85 pessetes i 1'90, respectivament. El patró per al qual primer treballés l'obrero en cada trimestre deuria satisfer ambdues quotes, i pot descomptar del seu salari la quota que a ella li correspongui.

L'Institut Nacional de Previsió i les seves Caxes Col·laboradores tindran cura de l'administració del segur que, com pot veure's, respon als sentiments altament humanitaris i de palesa transcendència, no solament per les mares obreres i llurs fills, sinó per la pròpia economia nacional, interessada a reduir la mortalitat i morbiditat infantil i a acreïxer el vigor de la raça. A més a més, la implantació d'aquest segur, és conseqüència del conveni de Washington (1919), en el qual s'adheriren més de 40 Estats, entre els quals figura Espanya, que no podia, per tant, desatendre aquest compromís internacional.

— L'Institut Agrícola Català de Sant Isidre Llaorador, recorda molt oportunament que no són aplicables a cap més collita les bases convingudes per la dels raïms, donant sobre això sàvies i prudents instruccions.

— La U. G. T. protegida pel Govern, expulsa iníquament del port de Santander el Sindicat Catòlic de descarregadors.

— A Santiago de Compostela s'està celebrant amb més èxit que mai l'Assemblea Nacional d'Estudiants Catòlics. Es la X, ja.

— De nombroses comarques agrícoles d'Espanya s'acut al Govern en demanda de seny, d'ordre, de pau, de recursos, per poder-hi viure, preparar i recollir collites.

— S'anuncia que alguns antics i acreditats col·legis de noies d'aquesta capital, s'han traslladat a altres capitals, o a l'estranger, en vista de la inseguretat política que regna. Ho sentim en l'ànima.

Companyia Trasatlàntica VAPORS CORREUS ESPANYOLS

Serveis Regulars

RAPID } Espanya-Nova York
DIRECTE } 9 expedicions a l'any
RAPID: Nord d'Espanya a Cuba i Mèxic
16 expedicions a l'any
EXPRESS: Mediterrani i l'Argentina
12 expedicions a l'any
LINIA: Mediterrani, Cuba i Nova York
16 expedicions a l'any
» Mediterrani, Costa Firme i Pacífic
11 expedicions a l'any
» Mediterrani a Fernando Póo
12 expedicions a l'any
» a Filipines
3 expedicions a l'any

Servei tipus Gran Hotel. - T. S. F. - Radio-
telefonía. - Orquestra. - Capella, etc., etc.

Per informes, a les Agències de la Companyia
en els principals ports d'Espanya. A Barcelona
oficines de la Companyia: Plaça Medinaceli, 8.

FOMENT DE PIETAT

Biblioteca dels Exercicis Espirituals de Sant Ignasi de Loyola

Autor - Text - Directori
Comentari - Explanació

Ja ha sortit
el volum tercer d'aquesta Biblioteca

Exercicis Espirituals de St. Ignasi de Loyola

teoria i preparació

per

Ignasi Casanovas S. J.

Llibre de 300 pàgines amb una fototípia
de Sant Ignasi de Loyola.

Preu: 3 Ptes.

FOMENT DE PIETAT

LLIBRES NOUS

FLORS I VIOLES

DOS VOLUMS

PENSAMENTS QUE DEIXO ALS MEUS FILLS

Obra pòstuma de
MANUEL RAVENTOS I DOMÉNECH

Preu de cada volum: En rústega, 3 Ptes.

JA SOU SUBSCRIPTORS
DE
CATALUNYA SOCIAL?

PUBLICITAT

De venda en totes les bones
Farmàcies, a Ptes. 5'00 el flasc

Xarop PUIG

Quan la pluja flagella les finestres i la caiguda de les fulles ens confirma que l'hivern es troba ja entremig nostre, no debem permetre-li qu'ens enterri dins una poltrona com vells xacrosos. Existeix el XAROP PUIG, excel·lent preventiu per a BRONQUITIS, REFREDATS, TOS i totes les afeccions de les vies respiratòries, que son les més castigades durant l'estació d'hivern.

NO VACILI I COMPRI XAROP PUIG

Convè també tenir en compte que la

POMADA PUIG

completa l'acció del XAROP, perquè la seva fórmula conté els productes volàtils de més eficàcia per tractament extern.

Es ven per tot arreu

Acadèmia

Fundada en 1879

Avinguda Portal de l'Angel, 38

Telèfons 18953-75303 - - Apartat 782

Comerç : Idiomes : Taquí-Mecanografia

Peritatge, Professorat mercantil i Batxillerat

(1) L'Acadèmia Cots col·loca oportunament els seus alumnes dignes i capacitats.

COTS

CONSELL DE BON GERMÀ

Germà: no juguis a la Loteria; la millor rifa és l'estalvi. Però si algun dia tens aquesta feblesa, recorda't de la Loteria i estanc del carrer de Fernando, núm. 32 (prop al carrer d'Avinyó), on trobaràs tabacs, timbres, segells, etc. — No t'oblidis del bitllet de Nadal.

ATERNES A. G.—Provença, 107; Barcelona.

FRANQUEO
CONCERTADO

CATALUNYA SOCIAL
Durán i Bas, 11
BARCELONA